(Verlagsort Oppeln)

(Nr. pojedyńczy 10 fenigów.

DZIENNIK BERLIŃSKI

Adres redakcji i administracji:
BERLIN W., Schlüterstrasse 57
Telefon: Bismark 7546.
Pocztowe Konto czekowe: Berlin NW. 7 nr. 4203

wychodzi codziennie
(prócz niedziel i świąt).

EKSPEDYCJA: Opole G.-Śl. (Oppeln O.-S.) Augustinistrasse 5

Cena abonamentu na poczcie miesięcz. 2.21 mk.
Wysyłka pod opaską w Niemczech 2.75 m. mies
Abonament w agencjach 1.85 mk. miesięcznie
Cena ogłoszeń w Niemczech:
— Za 1 milimetr ośmiołamowy 10 fenigów —

Rok XXXVI | Piątek, 23-go września 1932 | Nr. 220

Porównanie dwóch sąsiadów

Reichstag niemiecki marnie zakończył swój żywot. Za półtora miesiąca nastąpi próba powołania do życia nowego parlamentu. Sejm pruski w tej chwili zawisł również na włosku. Czeka go rozwiązanie, jeżeli wkrótce nie zostanie ostatecznie zażegnany konflikt, powstały między nim a Papenem.

Rozwiązanie i tworzenie nowych ciał parlamentarnych nikogo tutaj nie zadziwia. Przywykliśmy do takich niespodzianek, widocznie nieodzownych w obecnym chaosie politycznym.

Ostatniemu Reichstagowi np. zgóry prorokowano jeszcze krótszy nawet żywot, gdyż nosił w sobie zbyt jawne zarodki śmierci. Losy jego były przesądzone, gdy na krześle prezydenckiem zasiadł hitlerowiec Goering.

Przez krótki czas istniała sytuacja bardzo tragiczna, która bez przesady spowodowała zaparcie oddechu całych Niemiec i nawet całego świata. Naprężenie wyładowało się na szczęście nieco... komicznie: Reichstag uchwalił obalenie rządu, a rząd rozwiązał Reichstag.

Krótki był spór o to, kto ma rację, czy dekret Hindenburga, czy uchwała Reichstagu. Dziś po ustaleniu nowych wyborów nikt wogóle nie pyta o odpowiedź, która w praktyce byłaby bez znaczenia.

Już 3 razy przechodziliśmy w tym roku wybory. Wiemy, jaka była w nich atmosfera. Przewidujemy, że w listopadzie stosunki polityczne rozognią się jeszcze bardziej. Coprawda zgrupowanie obozów politycznych jest narazie jeszcze niewyraźne, za pewnik uchodzi jednak, że hitleryzm i komunizm nie złagodzą swej taktyki opozycyjnej wobec rządu, a terorystycznej wobec siebie. Rząd również nie cofnie swej „żelaznej ręki". Centrum i socjal-demokracja pośrednio jeszcze rozognią walkę, zarówno czy staną na uboczu, czy też przyłączą się do rządu lub hitleryzmu.

Nadchodzi przeto okres jeszcze bardziej zażartej walki politycznej. Miljony miotać będą niedorzeczne hasła nacjonalsocjalistyczne, miljony — hasła bolszewickiego komunizmu; miljony zaklinać będą ludność w imię rzekomego katolicyzmu, miljony — w imię dobroci socjalizmu. Nad tem wszystkiem górować będzie kłopot rządu, by siłą policji i — jeśli trzeba — nawet siłą wojska zachować ład i porządek.

Oczywiście w takich warunkach zagranica nie może liczyć na konkretną współpracę Rzeszy w zagadnieniach międzynarodowych. Niemcy ani w międzynarodowych sprawach gospodarczych, ani pokojowych, ani inych nie mogą zdobyć się na większy krok. Któż bowiem daje gwarancję, że tutejsza sytuacja wewnętrznopolityczna nie obali tego, co przed chwilą zostało zakontraktowane przez Rzeszę! Jeżeli pod tym kątem widzenia patrzymy na ostatnie niemieckie żądania zbrojeniowe, dochodzimy do wniosku, że Niemcy nie liczą zbytnio na ich spełnienie, lecz raczej dają zagranicy do zrozumienia, iż nie są w stanie zajmować się zagadnieniami międzynarodowemi. — Istota, wijąca się w boleściach własnych, nie jest zdolna myśleć o ulżeniu cierpieniom swego otoczenia; najwyżej krzyczy bez zastanowienia się o jakiekolwiek lekarstwo wyłącznie dla siebie.

W jakże innem świetle przedstawia się obecnie sąsiadująca z Niemcami Polska, która wewnątrz kraju jest przykładem ładu i zrównoważenia, a rzecznikiem pokoju na terenie międzynarodowym.

Klęska gospodarcza dotknęła w równym mniejwięcej stopniu wszystkie mocarstwa. W Polsce jednak celowa i realna gospodarka osłabiła skutki tej klęski, podczas gdy tutaj jej objawy stały się katastrofalne. Gdyby tutaj chwycono się zawczasu takiej polityki gospodarczej, nie byłoby tego groźnego kryzysu politycznego, którego źródło tkwi bezsprzecznie w bezrobociu i nędzy szerokich mas.

Złagodzenie konfliktu sejm-Papen

Hitlerowcy i niemiecko-narodowi usiłują ratować sytuację

Przebieg posiedzenia sejmu

Berlin, 21 września. Konflikt, jaki zarysował się ostatnio między rządem Rzeszy a sejmem pruskim uległ pewnemu złagodzeniu już na posiedzeniu konwentu senjorów, poprzedzającem plenarne obrady sejmu. Narodowi socjaliści zapowiedzieli złożenie **oświadczenia, równoznacznego z niepodtrzymywaniem nadal uchwalonego przez sejm wniosku komunistów, który wzywa urzędnikow do odmówienia posłuszeństwa komisarycznemu rządowi pruskiemu.** Niemiecko-narodowi natomiast zgodnie z żądaniem kanclerza Papena zgłosili rezolucję o całkowitem uchyleniu wniosku komunistów. Sprawą tą zajmie się sejm na posiedzeniu czwartkowem.

Pozatem konwent senjorów postanowił, że obecna sesja potrwa do piątku, poczem sejm **odroczy się aż do czasu dokonania wyborów do Reichstagu.** Przewodniczący sejmu otrzymał jednak prawo zwołania plenum wcześniej, o ile zajdzie tego potrzeba.

Berlin, 20 września. Dzisiejsze posiedzenie sejmu pruskiego rozpoczęło się przy wypełnionych trybunach. Ławy rządowe natomiast świeciły pustkami. Na wstępie obrad przedstawiciel narodowych socjalistów złożył zapowiedziane oświadczenie, stwierdzając, że **dopóki prezydent Hindenburg i komisaryczny rząd pruski przestrzegają zasad Konstytucji, dopóty wszyscy urzędnicy obowiązani są podporządkować się tym zarządzeniom. Oświadczenie to przyjęto śmiechem na ławach lewicowych.**

W głosowaniu odrzucono głosami narodowych socjalistów i centrum wniosek komunistów, domagający się natychmiastowego rozwiązania sejmu pruskiego. Wniosek poparli oprócz komunistów, niemiecko-narodowi, ludowcy i partja państwowa. Na dzisiejszem posiedzeniu zgłoszono wnioski socjal-demokratów. Jeden z nich ostro protestuje przeciwko rokowaniom, prowadzonym na własną rękę przez przewodniczącego Kerrla z prezydentem Hindenburgiem, domagając się **udzielenia nagany przewodniczącemu.** Drugi wniosek domaga się **rewizji szeregu wyroków wydanych,** przez sądy doraźne oraz zmiany rozporządzenia, dotyczącego tych sądów.

W czasie dyskusji na temat położenia w górnictwie poseł centrowy Kerker oświadczył m. in., że **kryzysem dotknięty jest szczególnie Śląsk Opolski z powodu wytyczenia granicy (?), która rozdzieliła szereg przedsiębiorstw.** Mówca domagał się zmiany granic wschodnich (!), czego wymaga życie gospodarcze.

Według informacyj prasy, komisaryczny rząd pruski uważa rezolucję narodowych socjalistów za niewystarczającą, domagając się wyraźnie uchylenia poprzedniej uchwały, nawołującej urzędników do nieposłuszeństwa.

Uznali traktat wersalski sądząc, że będzie przejściowym

Berlin. W organie niemieckich związków patrjotycznych „Der Weg zur Freiheit" minister Spraw Zagranicznych Rzeszy von Neurath ogłasza artykuł, w którym oświadcza, że **Niemcy zgodzili się na postanowienia rozbrojeniowe traktatu wersalskiego, uważając je za przejściowe.** Niemcy nie wezmą udziału w obradach konferencji rozbrojeniowej, dopóki żądanie równouprawnienia nie zostanie uzane przez wszystkie zainteresowane państwa. Walkę o równouprawnienie Niemmiec prowadzić się będzie aż do końca.

5 milj. 261 tys. bezrobotnych

Berlin. Urząd Pracy Rzeszy komunikuje, że liczba zgłoszonych w poszczególnych Urzędach Pracy bezrobotnych wynosiła **w dniu 15-go września okrągło 5 261 000, a więc nieco więcej, niż w poprzednim okresie sprawozdawczym** (31 sierpnia).

W niektórych gałęziach pracy nastąpiło ulżenie, w innych zaś obciążenie rynku pracy, co pozostaje w łączności z sezonem jesiennym.

W dobrowolnych oddziałach pracy było z końcem sierpnia zatrudnionych 144 000 robotników.

Socjaldemokraci robią zarzuty Goeringowi

Berlin. Przywódca stronnictwa socjal-demokratycznego Otto Wels wygłosił ostatnio w Pałacu Sportowym mowę, w której wystąpił z zarzutem przeciwko prezydentowi Reichstagu Goeringowi, że prowadził rokowania z centrum, zmierzające do obalenia prezydenta Rzeszy Hindenburga.

Szwedzi interesują się polską polityką morską

Sztokholm. Przybył tu dziś minister Strasburger, który jutro w tutejszej akademji handlowej wygłosi wykład o polskiej polityce morskiej.

Roosevelt podaje nowe drogi uzdrowienia gospodarki światowej

Seattle. Kandydat demokratyczny na prezydenta Stanów Zjednoczonych Franklin Roosevelt wygłosił tu przemówienie, w którem wzywa do urządzenia międzynarodowej konferencji, mającej na celu walkę ze zmniejszaniem się możności nabywczej niektórych państw. Omawiając sprawę ceł, Roosevelt zalecał poprostu dążenie do zwykłego procesu korzystnej wymiany towarów, co — zdaniem jego — przyniosłoby znaczne korzyści każdemu państwu zosobna i wszystkim razem.